



משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון

1. ההצעה הזאת לפתרון בחינת הבגרות בעברית היא דוגמה, ובה כמה אפשרויות פתרון לשאלות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שמעריכי הבחינה יקבלו.
2. בפתרון שלהלן מובאות עיקר הסוגיות שהיו טעונות ליבון, אך יודגש כי בפתרון זה אין תשובות מלאות ומקיפות, המזכות בניקוד מלא. נדגיש כי מטבע הדברים ציון המבחן מורכב גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **ט"ח** (טעות לעולם חוזר) – בהצעת הפתרון עלולות ליפול טעויות, ואין בה כדי לחייב את מעריכי הבחינה לקבל תשובה שגויה.
4. על פי חוזר מנכ"ל טוהר הבחינות – תשע"ה/ה'29, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר. [קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!



משרד החינוך

הצעת פתרון לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 11281, חורף תשפ"א

חלק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

1. בילדות יחסה של החברה לשגיאות שהילד עושה הוא יחס אוהד ומעודד. התגובה של החברה על הטעויות היא חיובים וחיזוקים, המעודדים את הילד להמשיך ולנסות. אחרי החיובים מתקנים את שגיאותיו של הילד. בזכות היחס האוהד שקיבל הילד הוא לומד משגיאותיו ומתקן אותן.
אולם בבגרות היחס לשגיאות שונה לחלוטין. לא מתפעלים מן הטעויות שהנער עושה, מתחילים למתוח עליו ביקורת ואפילו "להעניש" אותו על טעויותיו. תגובות ביקורתיות אלה גורמות לנער לחוש מדוכא, להפסיק לנסות מחשש שישגה, והיכולת שלו ללמוד מטעויותיו נפגעת.
2. א. קשה מאוד ללמוד מכישלונות. / כישלון מונע למידה. / רובנו מתקשים ללמוד מכישלונות.
ב. בכל זאת
3. סביר להניח כי גלי ויינרב, כותבת טקסט 2, הייתה תומכת בדרך המוצעת בטקסט 3, משום שהיא סבורה שאפשר ללמוד מכישלונות של אחרים, והדרך המוצעת בטקסט 3 היא למידה מכישלונות של אנשים מפורסמים ומעוררי השראה. הוכחות מטקסט 2: "בניסויים שנערכו נראה כי אנשים כן הצליחו ללמוד מצפייה בכישלון של אדם אחר". / "כשאנחנו שומעים על כישלונות של אחרים אנחנו לא עסוקים בהגנה על האגו שלנו, ולכן גם אין סכנה שנתייאש מהתחום כולו".
4. א. הטענה הרווחת שכותבת טקסט 3 מפריכה היא שרק בעלי כישרון מצליחים. / כישלון וקושי הם הוכחה שאין לאדם מספיק כישרון. / כישרון חשוב יותר ממאמץ.
ב. (2) לא יצליחו ללמוד מכישלון.
5. בסקירה יש להביא לידי ביטוי את כל רכיבי המטלה:
את הקשיים הכרוכים בלמידה מכישלונות ואת הדרכים שבהן אפשר ללמוד מכישלונות.
הסקירה צריכה להיות טקסט עצמאי, לכיד ובהיר שיהיה בו מיזוג בין הרעיונות המשותפים בטקסטים וגם יובא בו המידע הייחודי הרלוונטי שבכל טקסט. בסקירה יש לכלול אזכור של מקורות המידע (הטקסטים) וכן יש לנקוט את דרכי המסירה המקובלות. בסוף הסקירה יש לציין רשימה ביבליוגרפית של מקורות המידע, על פי סדר הא"ב. על הסקירה להיות מנוסחת באופן ענייני ותקין ומפוסקת כהלכה.



משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"א, 11281

למידה מכישלונות – הקשיים הכרוכים בה והדרכים האפשריות ללמידה זו

דוגמה:

כישלונות וקשיים גוררים בדרך כלל ביקורת, גלגול או הקנטה מהסביבה, ואלה מונעים מהאדם את האפשרות ללמוד מהכישלון ולהתפתח. עם זאת כישלון וקושי הם בלתי נמנעים בדרך להצלחה (שמש, 2017). הכישלון פוגע לנו באגו, ובכך הוא תופס את כל תשומת הלב שלנו. במקום ללמוד מהכישלון אנו עסוקים בהגנה על האגו, מפסיקים לפעול ומעדיפים לנטוש את תחום העיסוק שכשלנו בו (וינרב, 2019). נוסף על כך, סיפוריהם של אנשים מעוררי השראה שהצליחו בתחומם מטעים אותנו לחשוב שהם הצליחו רק בזכות כישורם, ומי שאין לו כישרון מולד בתחום מסוים נידון לכישלון בו (שמש, 2017).

אולם יש דרכים שבהן אפשר בכל זאת ללמוד מכישלונות ולהפיק תועלת מלמידה זו. מהמחקרים (שמש, 2017, וינרב, 2019) עולה כי יש חשיבות גדולה לצפייה בכישלונות של אחרים וללמידה מהם, בייחוד מהכישלונות ומהקשיים שחוו מפורסמים ומעוררי השראה בטרם הצליחו. צפייה באחרים מסייעת ללמידה כי היא אינה מצריכה הגנה על האגו. עיקרון זה עומד בבסיסם של "ערבי כישלונות", אירועים שבהם מנהלים בכירים מספרים על כישלונותיהם בעבודה. בתוך כך למידה מכישלונותיהם של אנשים מפורסמים ומעוררי השראה יוצרת אצל תלמידים מוטיבציה להשקיע מאמץ כדי להגיע להישגים ומשפרת אצלם את האמונה ביכולותיהם.

נוסף על כך חשוב העידוד מהסביבה. משוב המנוסח באופן חיובי ישפיע לטובה על מקבל הביקורת ויסייע לו להפיק לקחים וללמוד מטעויותיו (וינרב, 2019).

- וינרב, ג' (2019). באנו לבאס: למה רובנו מתקשים ללמוד מכישלונות? גלובס. אוהזר מהאתר globes.co.il
- שמש, א"ב (2017). למה חשוב ללמד על כישלונותיהם של אנשים מעוררי השראה? הגיע זמן חינוך. אוהזר מהאתר edunow.org.il

חלק שני – לשון (50 נקודות)

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש – חובה (10 נקודות)

כישלונות מפורסמים

6.

חמישים ואחד

אם תחפשו בגוגל "כישלונות מפורסמים", תקבלו יותר מִחֲמֵשִׁים וְאַחַת מיליון תוצאות. מבין הכישלונות המפורסמים

חמש

ומעוררי השראה תוכלו למצוא את חֲמֵשֶׁת העובדות המרתקות האלה: וולט דיסני, יוצר דמותו של מיקי מאוס שזכה בעֶשְׂרִים וְשָׁנַיִם פרסים, פוטר מעבודתו בתפקיד עיתונאי בטענה שהוא אינו יצירתי מספיק ואין לו רעיונות מקוריים;

שישה עשר

אברהם לינקולן, הנשיא השֵׁשׁ עֶשְׂרֵה של ארצות הברית, הובס בכמה מערכות בחירות עד שזכה בבחירות לנשיאות, והושבע לנשיא בשנת אֶלֶף שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת שָׁשִׁים וְאַחַת; מספר הפעמים שבהן נדחה ספרו הראשון של דוקטור סוס גדול ביותר מפי שְׁנַיִם ממספר הפעמים שבהן נדחה הספר הראשון בסדרת "הארי פוטר"; שחקן הכדורגל הארגנטינאי ליונל מסי הודח

אחת עשרה

מנבחרת הכדורגל שבה שיחק כשהיה בן אֶחָד עֶשְׂרֵה בשל קומתו הנמוכה. לימים נהפך מסי לאחד מגדולי הכדורגלנים בכל הזמנים; ג'יימס דייסון, שהמציא את שואב האבק המפורסם, ערך חֲמֵשֶׁת אֶלְפִים מֵאָה עֶשְׂרִים וְשָׁשֶׁה ניסיונות עד שהצליח לבנות אב-טיפוס לשואב האבק שלו.

הידעתם?

מאתיים חמישים וארבע

ערבי כישלונות נערכים כיום במֵאוֹתִים חֲמֵשִׁים וְאַרְבָּעָה ערים שונות ברחבי העולם.

ששה

בישראל נערך ערב כישלונות בְּשָׁלִישִׁי במאי 2020, ולכל אחד מן המשתתפים הוקצו שבע דקות כדי לספר על הכישלון האישי שלו.

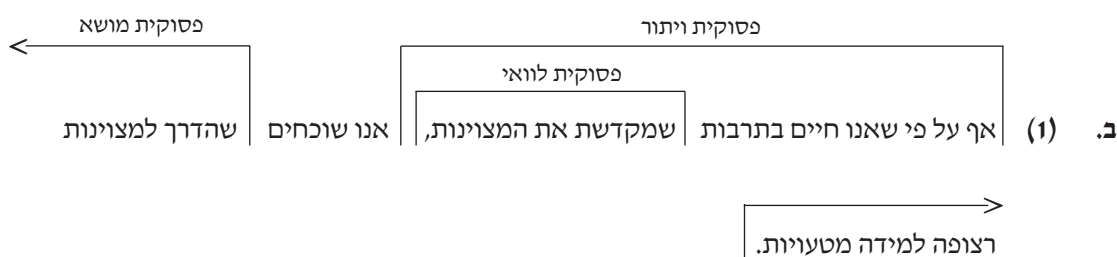


משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"א, 11281
יש לבחור באחד מן הפרקים: תחביר או מערכת הצורות.

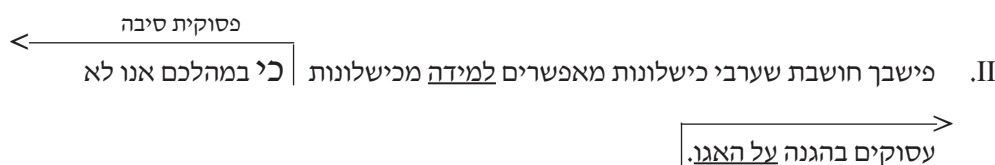
פרק ב: תחביר (40 נקודות)

7. א. I. עם השנים הפעוט גדל, והטעויות המקסימות שלו נכחדות בהדרגה. / משפט איחוי
 II. בשלב מסוים אנו מפסיקים להתפעל מן הטעויות שלו או לצחוק מהן. / משפט פשוט



- (2) • התרבות מקדשת את המצוינות.
 • הדרך למצוינות רצופה למידה מטעויות.

8. א. (1) I. מניסויים שנערכו עולה כי אנשים הצליחו ללמוד מצפייה בכישלון של אדם אחר. פסוקית נושא



- III. מוריו של אלברט איינשטיין לא יכלו לנבא כי איינשטיין יהיה אחד הגאונים בהיסטוריה, שכן הוא התקשה בלימודים.
 (2) בכישלון – לוואי
 למידה – מושא
 על האגו – לוואי
 ב. (1) לכאורה
 (2) להטיל ספק בתוכן הדברים.

9. א. (1) I, III, IV
 (2) משפט II – נשוא שמני
 משפט V – נשוא כולל
 (3) במשפט IV משמעות המילה "הולכת" היא התקדמות הדרגתית / התמשכות / הדרגתיות, ואילו במשפט V המשמעות היא צעידה פיזית / הולכת "באמת".
 ב. (1) כישלון הוא אינו רחוב ללא מוצא אלא מעקף.
 (2) כל ההצלחות בחיים הן (רק) כישלונות שהוחמצו.
 (3) להצלחה אבות רבים, ואילו / אולם / אבל / אך הכישלון יתום.



משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"א, 11281

10. א. I. בסמסטר הראשון נכשלתי בבחינה.

II. למדתי מן הטעויות שלי בבחינה הראשונה.

III. בסמסטר האחרון של השנה ניגשתי שוב לבחינה.

IV. הצלחתי בבחינה / בה.

ב.

אפשר להניח ש עם אס/אס/אס/אס/אס/אס ממש תתאמצו, תתקשו לחשוב על אנשים שנהנים להיכשל, **(ויתור)**

מס/מפני/מכיוון/מכי בחברה ההישגית והתחרותית שלנו אנו מכוונים להצלחה **(סיבה)**

אס/אס/אס/אס/אס/אס לסלידה מכישלון. משחר ילדותנו מחנכים אותנו לראות בחוסר הצלחה אס **(ברירה)**

עם זאת/אולם/אף על פי ש/אבל/אך/
לעומת זאת/אף על פי כן/למרות ש

באי-עמידה ביעדים תוצאה של פגם בהתנהלותנו או באישיות שלנו. **(ויתור)**

אס תשאלו יועצים ארגוניים ופסיכולוגים, הם יאמרו לכם שכישלון הוא כוח מניע מן החזקים שבנמצא. **(תנאי)**

11. א. (1) I. נושא

II. לוואי

III. מושא

IV. לוואי

(2) • במשפט I – נושא

• במשפט II – נושא

(3) • הטעות החוזרת שם תואר הזו במבחני התלמידים חוזרת גם בכתיבתם ברשתות החברתיות. פועל

ב. (1) I. אוגד

II. נושא

(2) I. הייתה / הפכה / נהפכה / נהייתה

II. קרתה / התרחשה



משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"א, 11281

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

12. א.

לדכא	שגויות	הפעת	נכונות	תשובות	עשיה	השורש
ד-כ-א	ש-ג-י/ה	נ-ב-ע	כ-ו-ן	ש-ו-ב	ע-ש-י/ה	השורש
פועל מאותו השורש ובאותו הבניין בזמן עתיד ובגוף מדבר. אדכא	שם פועל מאותו השורש ובאותו הבניין. לשגות	פועל בבניין קל מאותו השורש. דוגמאות: נובעים / נבעה / תנבע / תיבע	פועל בבניין פיעל מאותו השורש. דוגמאות: כיוון / כונן / אכוון / נכוון	פועל בבניין הפעיל מאותו השורש. דוגמאות: השיב / השיבו / נשיב / תשיב	שם עצם אחר מאותו השורש. דוגמאות: מעשה / מעשייה / תעשייה	כתוב מילה לפי ההנחיה

ב.

- (1) ע-נ-י/ה
- (2) כשילד נֶעְנָה... – הווה
 • המורה נֶעְנָה... – עבר
 • מה נֶעְנָה... – עתיד
- (3) מה (נֶעְנָה) לילד שישאל אותנו אם הוא הצליח או נכשל?
 • לציון זמן עתיד/גוף מדברים
 • מוספית הבניין (נפעל)

13. א. (1)

מילים בגזרת השלמים	מילים בגזרות הנחים	מילים בגזרת החסרים
ממריצה	מעוררי(ם)	להגיע
משתלם	לחוש	הישגים
	חיקוי	
	קושי	

- (2) מעוררי – ע-ו-ר
 לחוש – ח-ו-ש
 חיקוי – ח-ק-י/ה
 קושי – ק-ש-י/ה

ב.

- יצירתיות: למילה יצירתי נוסף הצורן ות, סוג הצורן הוא צורן גזירה, ומשמעותו היא הפשטה.
- יצירתיים: למילה יצירתי נוסף הצורן ים, סוג הצורן הוא צורן נטייה, ומשמעותו היא ציון (מספר) רבים/ריבוי.



משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"א, 11281

ט-ע-ם

14. א. (1) זוג 1: הניסוחים של השאלות **מְטַעֵים** את התלמידים. / המורה לתנ"ך **מְטַעֵים** כהלכה את המילים בפסוק.

ע-ט-י/ה

זוג 2: התלמידה **טַעַתָּה** בפתרון התרגיל. / חברתי **עֲטָתָה** מסכה.

נ-ט-ע

זוג 3: הילדים **יְטַעוּ** עצים לרגל ט"ו בשבט. / על התלמידים לפתח רעיונות יצירתיים בלי לחשוש שאם **יְטַעוּ** יהיה עליהם לשלם מחיר.

(2) זוג 1: — הניסוחים של השאלות **מְטַעֵים** את התלמידים — להטעות
— המורה לתנ"ך **מְטַעֵים** כהלכה את המילים הפסוק — להטעים
זוג 2: — התלמידה **טַעַתָּה** בפתרון התרגיל — לטעות
— חברתי **עֲטָתָה** מסכה — לעטות

(3) זוג 1: הפעיל

זוג 2: קל

זוג 3: קל

(4) **עֲטָתָה** — עטייה

יְטַעוּ — נטיעה

ב. (1) נוכחים

(2) הותירו

15. א.

מילים במשקל המילה	מילים במשקל המילה	מילים במשקל המילה
הַקְנָטָה	גְחוּף	לְמִידָה
הערה	ציון	טעייה
הורדת/הורדה	לגלוג	פסילתם/פסילה

ב. קבוצה 1: **מְחִילָה** מ-ח-ל

קבוצה 2: **מוֹרְשֵׁת** י/ו-ר-ש

קבוצה 3: **שִׁיבָה** ש-ו-ב

קבוצה 4: **הוֹרָה** ה-ר-י/ה



משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"א, 11281

16. א. (1) • יוצרים, דוברים, דוברות, דובר, עורך, סופרים, סופרת, סופר, מנחה
• עיתונאית, מחזאית, פזמונאית, עיתונאי, תסריטאי
• יזם
- (2) • מיוחד, לחוץ, נוסף
• אישי, אחרון
- (3) • כישלון
• יתרון
- (4) • ספריית – נסמך; סופרים – רבים; עיתונאית – נקבה; דוברות – רבות ועוד.
- ב. שמרן, בדרן, קבלן, בכיין